

סדנת יצירתיות וחשיבה יצירתית

The Creative Thinker's Toolkit

4.9.2022

Gerard Puccio, Ph.D.

Department Chair and Professor,
International Center for Studies in Creativity
Buffalo State—The State University
of New York

Professor Gerard Puccio

המרכז להוראה ולמידה
מركز التدريس والتعلم
The Teaching & Learning Center

המכללה האקדמית בית ברל
الكلية الأكاديمية بيت بيرل
Beit Berl College

Gerard Puccio, Ph.D.

Department Chair and Professor,
International Center for Studies in Creativity
Buffalo State—The State University
of New York

**חשיבה יצירתית
היא מיומנות
שניתנת לפיתוח!**

**חשיבה יצירתית
היא "כישור
חיים", והיא באה
לביטוי בכל
תחומי חיינו.**

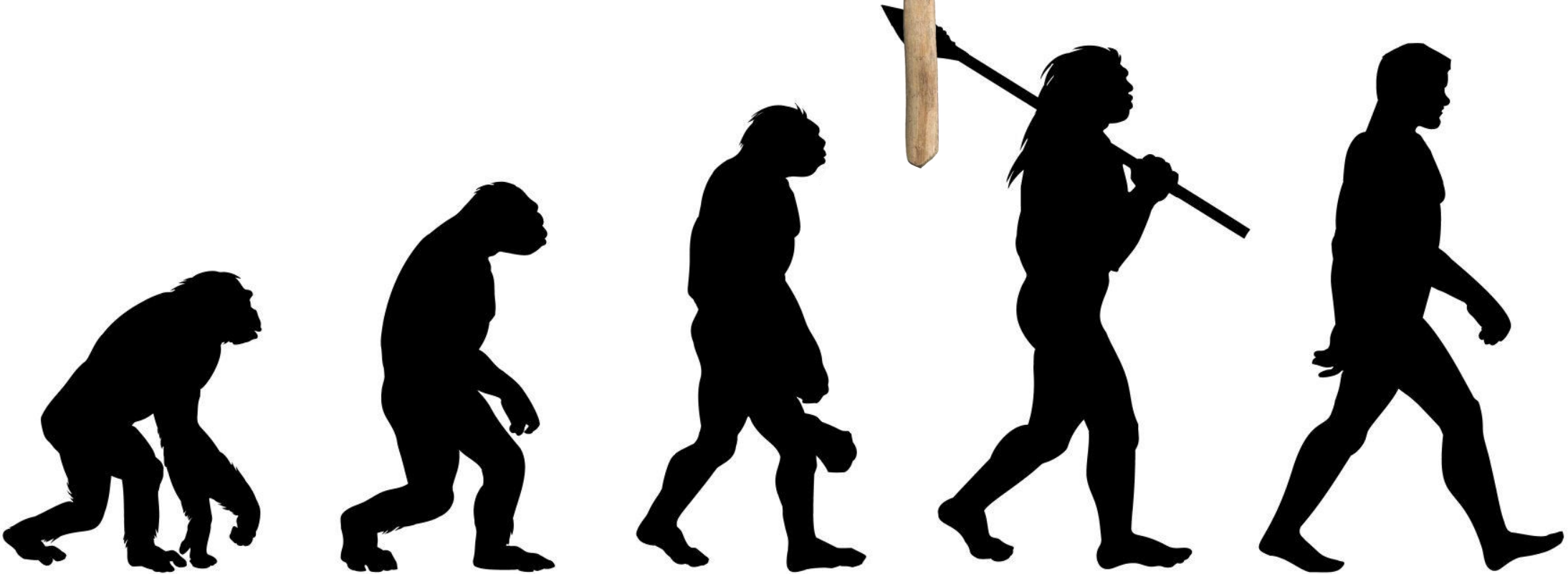
**חשיבה יצירתית
היא מיומנות
הישרדותית.**

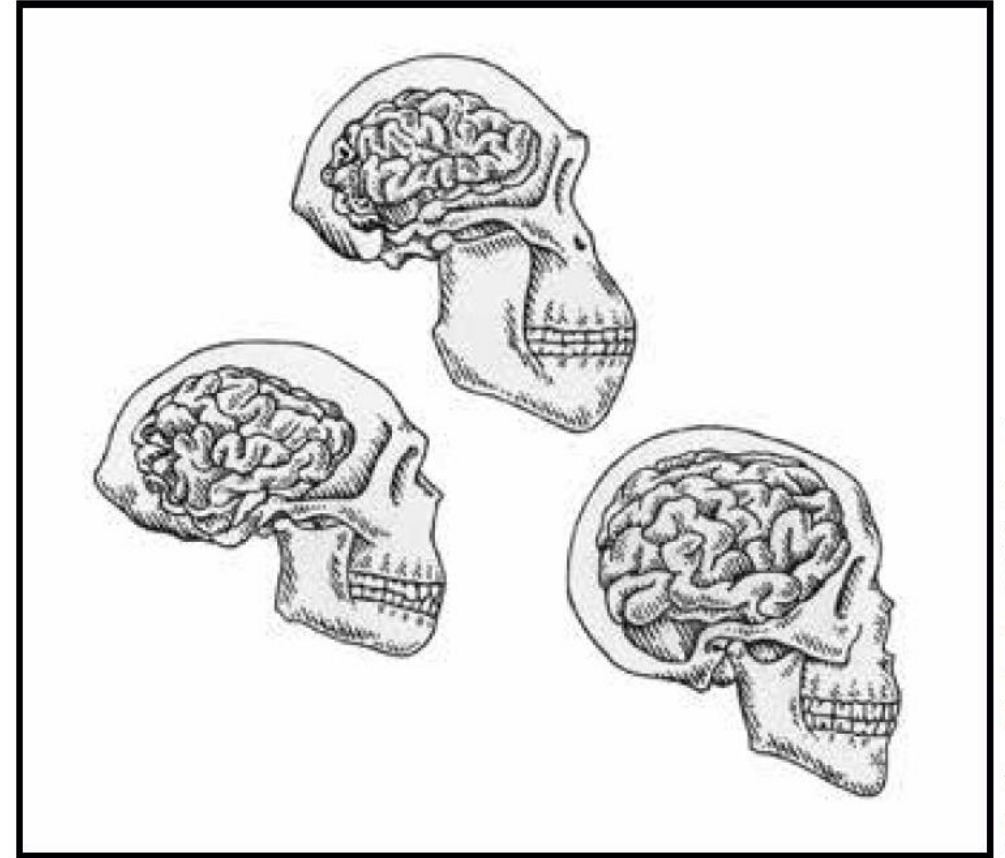
**היוונים ייחסו את הרעיונות היצירתיים
שלהם לאלים וקראו ליצירתיות "מוזה".**

המרכז להוראה ולמידה
מركز التدريس والتعلم
The Teaching & Learning Center

המכללה האקדמית בית ברל
الكلية الأكاديمية بيت بيرل
Beit Berl College

The human brain has evolved over time, developing the capacity for creativity.

יצירתיות היא

משהו שונה וחדש

משהו שנטוע במציאות והוא מועיל

רעיון מקורי ובעל ערך

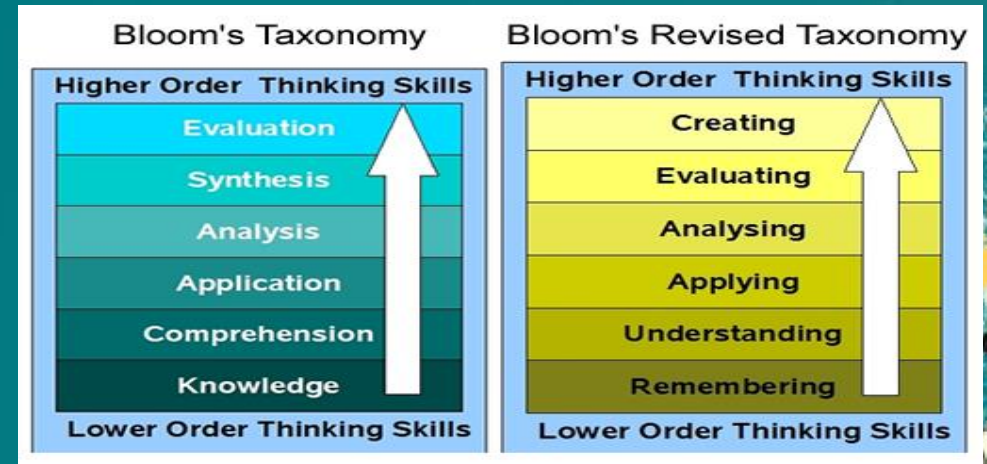

חשיבה יצירתית אינה כישרון מולד.

היא הדרגה הגבוהה ביותר של חשיבה.

יצירתיות היא תוצר של תרגול ועבודה קשה.

שבעה יוצרים גדולים - פרויד, איינשטיין, פיקאסו, סטרווינסקי, אליוט, גרהם וגנדי – כולם הגיעו לפריצת הדרך היצירתית שלהם לאחר כעשר שנים של התנסות: תרגול, חקירה, למידה מכישלונות, שאילת רעיונות והתאמתם ועוד.

חשיבה יצירתית היא אחד מכשורי המאה ה-21

כאשר אנו מכריחים
את המוח שלנו לקחת
נתיב עצבי חדש, אנו
מגלים קשרים חדשים.
דרך זו מובילה ליצירתיות.
ישנם כלים רבים לחשיבה
צידית שיכולים לעזור
ולהתחיל לפסוע בדרך
ליצירתיות.

הציגו לכם רעיון חדש שלא נראה לכם? מה התגובה הראשונית?

Tudor Rickards, *Creativity and Problem Solving at Work*

בד"כ: "כן, אבל..." < פסילה מוקדמת של רעיון.

נסו: "כן, וגם..." < מונע שיפוט מוקדם ולא בשל.

מקדם חשיבה
יצירתית.

Activity 1: “Yes And” Thinking

Recall that when faced with a less-than-perfect solution, it is helpful to use “yes and” thinking. This requires that you be self-aware, use empathy, and redirect your thinking.

אתם מתכננים ארוחת ערב משוכללת בתקציב קפדני. כאשר הקייטרינג מציע כמה מנות פתיחה טעימות שיוציאו אותך מתקציב, אתה אומר...

אתה ועמיתך לעבודה ממתינים לתמיכה טכנית כדי לפתור בעיה, ואתה ועמיתך לצוות עומדים להחמיץ פגישה חשובה. עמית לעבודה אומר, "בוא נבקש עוד זמן." אתה אומר....

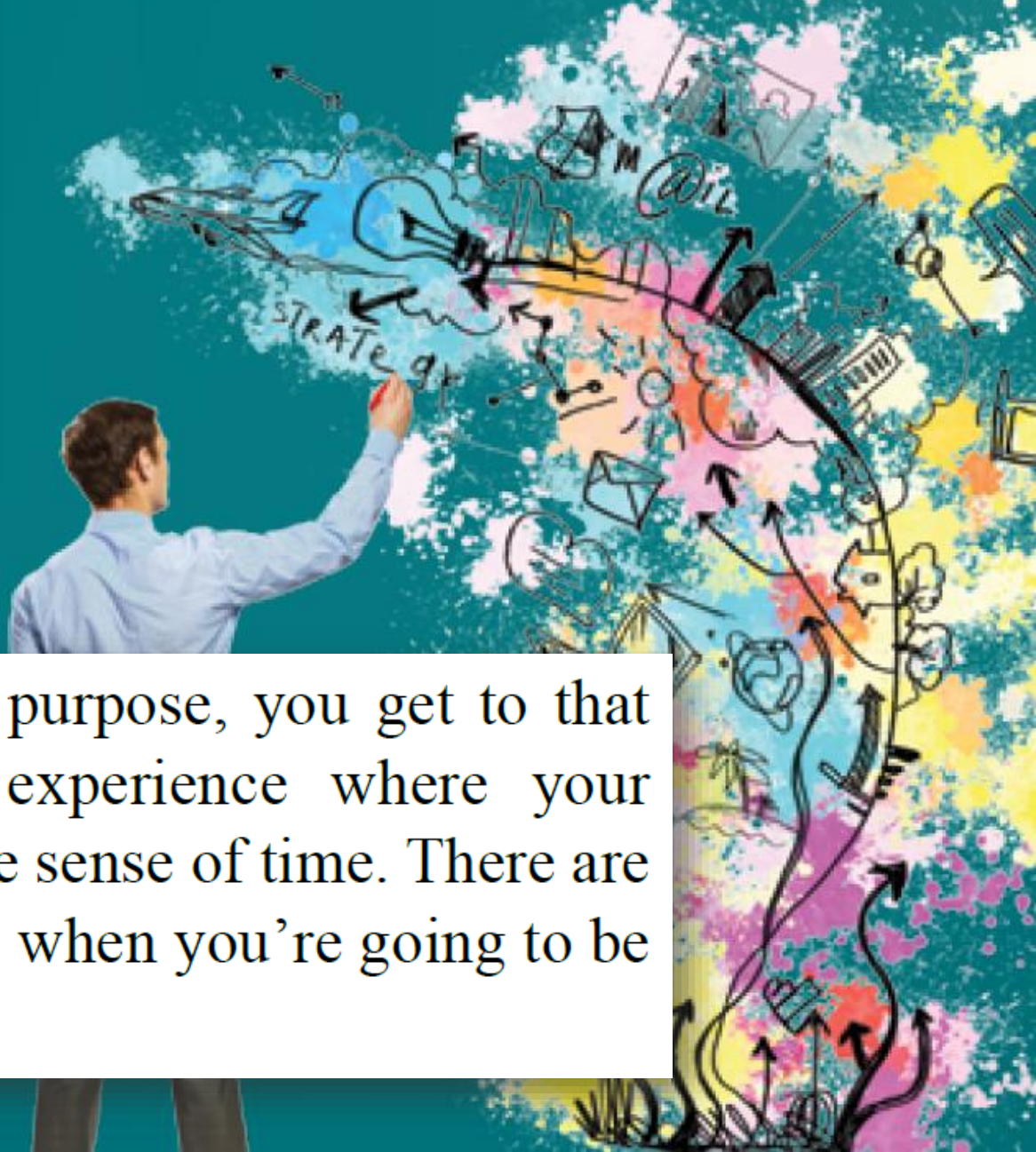
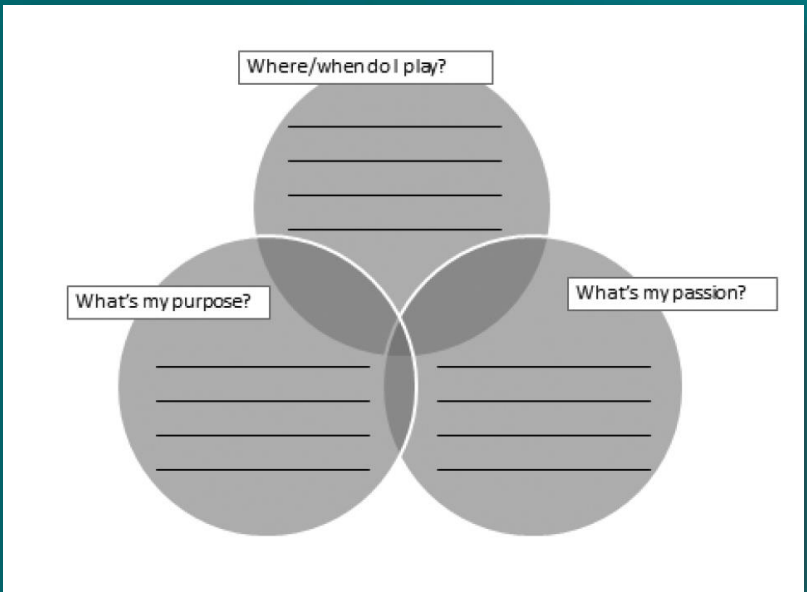
מה עושה אנשים יצירתיים?

אימון ומומחיות
ליצירתיות
(כישורי חשיבה)
כישורים
רלוונטים

מוטיבציה

יש חפיפה בין שלושת
המעגלים

מה עושה אנשים יצירתיים?

When you experience play, passion, and purpose, you get to that flow state—the optimal psychological experience where your creativity pours out of you and you lose the sense of time. There are no boundaries on your imagination. That's when you're going to be most creative.

סגנונות

חשיבה מחודשת

חשיבה חדשנית

כיצד אנשים פותרים בעיות? יש דרכי חשיבה שונות ביצירתיות:

"לחשוב מחוץ לקופסה" (=שינוי) או,
"לבנות קופסה טובה יותר" (=שיפור)?

חשיבה חדשנית לעומת חשיבה
מחודשת (innovators vs. adapters)

"מחדשים" (adapters)
מתמקדים בפרטים. הם
מדויקים, צפויים
ואמינים. הם יכולים
להיות מקוריים, ולהפגין
חשיבה מקורית. סוג
המקוריות שלהם
מנותבת למציאת דרכים
חדשות לשיפור דרכי
עבודה מסורתיות.

חדשן – innovator
ומחדש – adapter

מה ההבדל?

"חדשנים" (innovators)
מתמקדים בחידוש. הם
ניגשים לבעיות מזוויות
רעננות, הם מערערים
על הנחות יסוד ואינם
מקבלים קונסנזוס. הם
מקוריים, בדיוק כמו
"מחדשים", אבל בצורה
אחרת. המקוריות שלהם
מגיעה בצורה של
שבירת פרדיגמות.

בתוך כל אחד מאיתנו
קיימים שני הסגנונות,
השאלה באיזה מינון!

חדשן – innovator
ומחדש – adapter

מה ההבדל?

אילו בעלי
מקצועות
יותר מחדשים
ואילו נוטים
יותר להיות
חדשנים?

אדוארד דה בונו, יצר את שיטת ששת
הכובעים כדי לאמן את התלמידים
בחשיבה יצירתית.

הכלי טוב בקבוצה.
כל כובע בצבע שונה.
כל כובע מייצג דרך אחרת לחשוב על
אותו נושא.

הטיף השבועי
מחנה מרכז הוראה ולמידה

המכללה האקדמית בית ברל
Beit Berl College
מרכז הוראה ולמידה

למה לחשוב רק בכיוון אחד, כשרצוי לתרגל
חשיבה בשישה כיוונים? ששת כובעי החשיבה
של דה-בונו הם כלי לפרוץ כיוונים ולפתח את
החשיבה העצמית. שיטת השימוש בכובעים יכולה
לשמש להרחבת החשיבה בנושא מסוים, לסייע בפרשנות,
בקבלת החלטות או פעולות קוגניטיביות נוספות.
נסו להחיל את הכובעים על פעילות עם סטודנטים.
לדוגמה, במשחק תפקידים, או בעבודה בקבוצות.
באיזה כובע יתבחר כל סטודנטי?!

חשיבה ביקורתית	חשיבה על חשיבה	חשיבה אופטימית ותועלתית	חשיבה יצירתית	רגשות, תחושה ואינטואיציה	מידע ביטראלי, עובדות
-------------------	----------------------	-------------------------------	------------------	--------------------------------	----------------------------

© iStockphoto/Thinkstock.

The six-hats tool is used to engage
people in discussions.

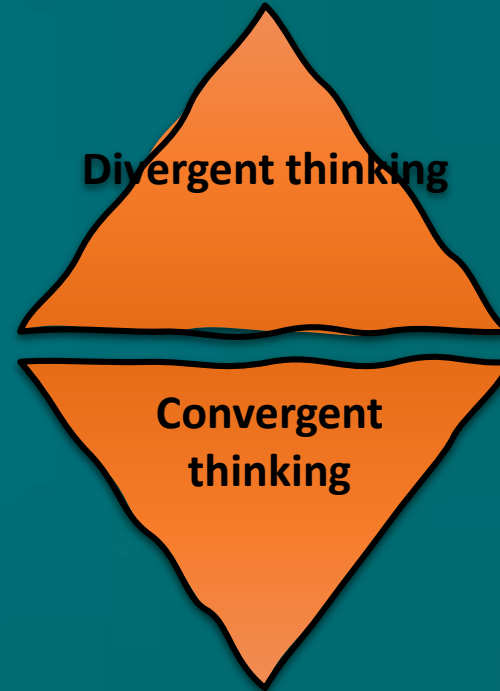

נסו לחשוב על... באמצעות הכובעים:

הכובע האדום – רגשות
הכובע הלבן – מידע ועובדות
הכובע השחור – חשיבה בקורתית
הכובע הצהוב – ראית הצד החיובי
הכובע הירוק – חשיבה מקורית
ויצירתית, חדשנות
הכובע הכחול – כובע מארגן, והוא נמצא
מעל שאר הכובעים.

<p>5</p> <p>חשיבה יצירתית</p> <p>הכובע הירוק של דה-בונו מייצג את החשיבה היצירתית.</p> <p>כשנחבש את הכובע הירוק נחפש רעיונות חדשים. נחפש חלופות, קיימות וחדשות, שיפורים ואפשרויות חדשות.</p>	<p>6</p> <p>חשיבה על חשיבה</p> <p>תפקידו של הכובע הכחול הוא לארגן את החשיבה. הכובעים האחרים חשבו על התוכן שבו אנחנו עוסקים ואילו הכובע הכחול חושב על תהליך החשיבה: איך אנחנו מגדירים את המצב? מה ברצוננו להשיג? כשנחבש את הכובע הכחול ננסה להסיק מסקנות, להגיע לתוצרים ולערוך סיכומים.</p>	<p>3</p> <p>חשיבה ביקורתית</p> <p>הכובע השחור מייצג את ההשתוות לצורך הערכה: האם זה נכון? האם זה מתאים? האם זה יצליח? ממה עלינו להיזהר? אילו בעיות ייתכנו בהמשך? הכובע השחור חייב להיות מנומק. החשיבה הביקורתית של הכובע השחור חייבת להיתרגם בהמשך להחלטות ולמעשים, ולא להישאר ברמת הביקורת והשיפוטיות.</p>
<p>1</p> <p>עובדות</p> <p>הכובע הלבן מייצג מידע. כשנחבש את הכובע הלבן נתרכז במידע המצוי בידינו: נתונים ועובדות. בנוסף, נחשוב מהו המידע החסר לנו וכיצד ואיך עלינו להשיג את המידע הזה.</p> <p>ייתכן שזוהה פרטי מידע סותרים, או מידע בלתי מהימן. בדיקת המידע או ביסוסו ימיתנו לשלבים הבאים בדיון.</p>	<p>2</p> <p>רגשות תחושות ואינטואיציה</p> <p>הכובע האדום מביא אל המודעות את מה שאנחנו מרגישים לגבי הנושא, ומחייב אותנו להגדיר תחושות אלו. חשיבה בכובע האדום אינה צריכה להיות מנומקת. כשנחבש את הכובע האדום לא נבטל רגשות ואינטואיציות אישיות, אלא נכבד את הנאמר. נבין כי הרגשות נכונים לאדם ולנסיבות הזמן והמקום, וכי הם עשויים להשתנות.</p>	<p>4</p> <p>חשיבה אופטימית ותועלתנית</p> <p>הכובע הצהוב מייצג את ההיבט החיובי שבדבר.</p> <p>כשנחבש את הכובע הצהוב ננסה לחפש יתרונות ונקודות חוזק בנושא הנידון. הכובע הצהוב הוא כובע ביקורתי וצריך להיות מנומק. באמצעות הכובע הצהוב נשאל: איזו תועלת מסתתרת כאן, למי ובאילו תנאים?</p>

אילו עוד סוגי חשיבה יש,
שישמשו אותנו לייצר רעיונות טובים?

The creative thinking process evolves from divergent to convergent thinking.

צרו את שלושת

המשפטים היצירתיים הטובים ביותר,
כאשר אתם משתמשים במילים הבאות:

לימון

נוזל

דבק

נחזור להסבר התרגיל עוד מעט

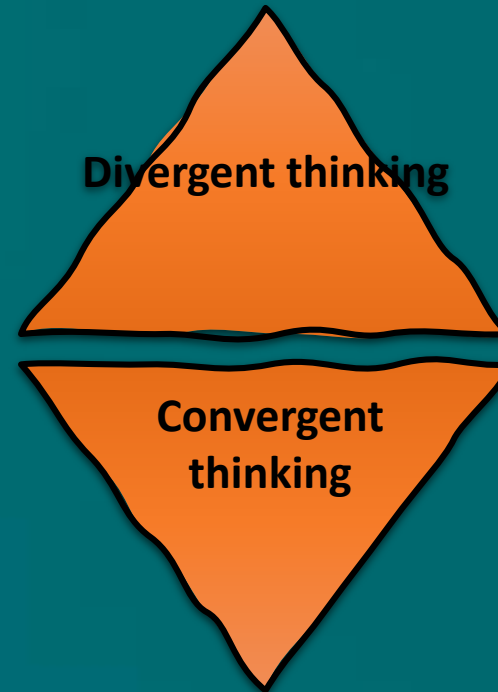
https://beitberl.padlet.org/Shirly_Natan_Yulzary/ypyx4q6uu43wghtr

אילו עוד סוגי חשיבה יש,
שישמשו אותנו לייצר רעיונות טובים?

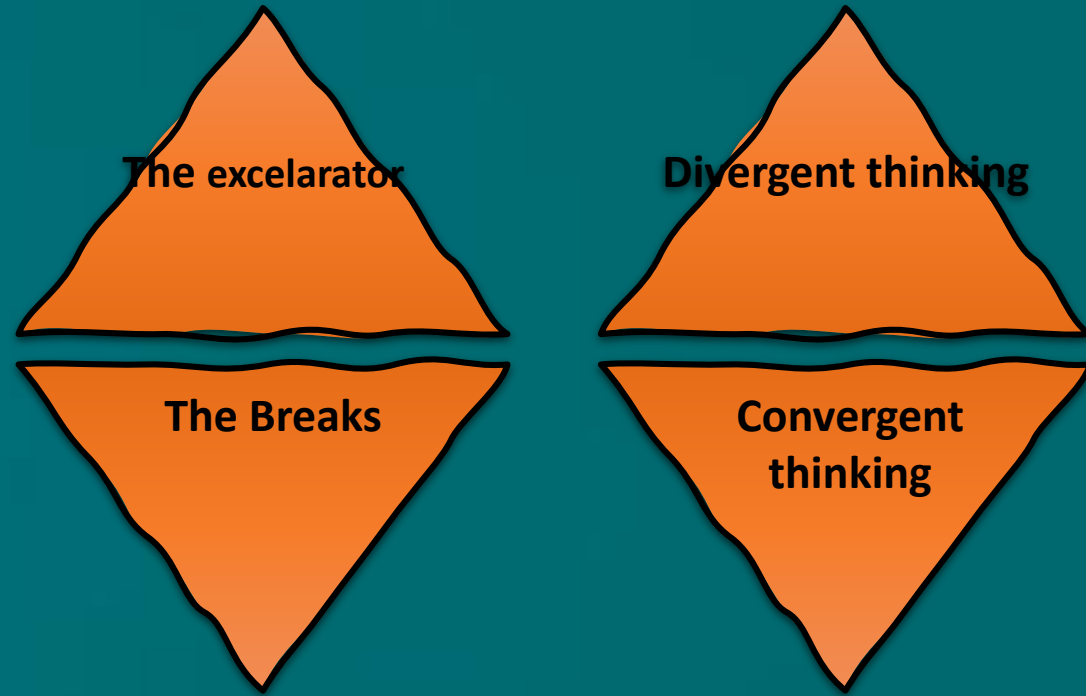
© iStockphoto/Thinkstock.

The creative thinking process evolves from divergent to convergent thinking.

חשיבה מסתעפת
וחשיבה מתכנסת

העלאת רעיונות מגוונים
התנסות
התפזרות
חשיבה אסוציאטיבית
חשיבה מסתעפת
חשיבה מתכנסת
ביקורת
שיפוט
הערכה
בחירה

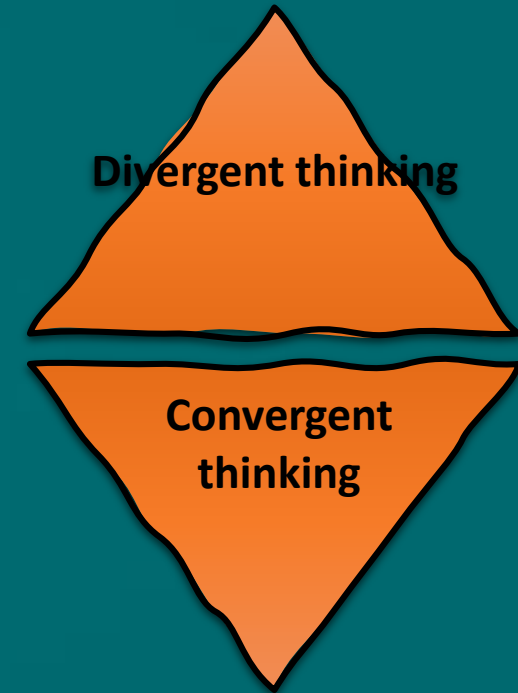
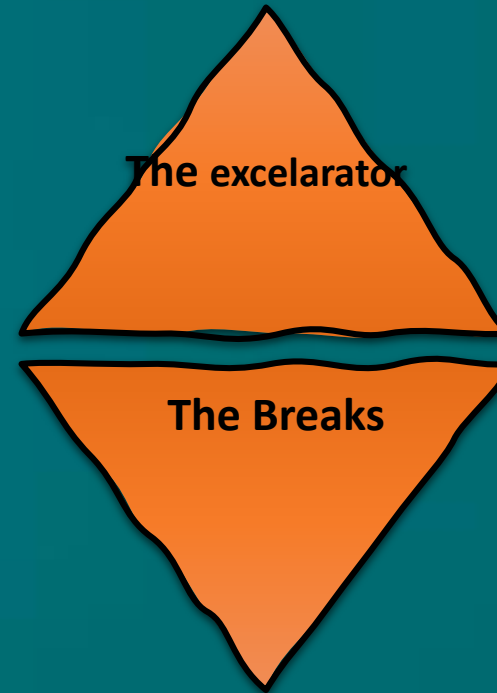
https://beitberl.pardnet.org/Shirly_Natan_Yulzary/ypyx4q6uu43wghtr

דמיינו לעצמכם שאתם בישיבה. המנהל מסביר את המשבר בו שרויה החברה.
הא אומר "אנחנו זקוקים לרעיונות. אחד מהיושבים מרים יד ומציע רעיון.
מהקורה מייד אחרי זה?

סוגי חשיבה ואיך מייצרים רעיונות טובים?

העלאת רעיונות מגוונים
התנסות
התפזרות
חשיבה אסוציאטיבית
חשיבה מסתעפת

חשיבה מתכנסת
ביקורת
שיפוט
הערכה
בחירה

חשיבה מסתעפת

תרגיל להגברת
חשיבה מסתעפת:
 מילה רנדומלית
 משמשת לפתרון
 בעיות.

בשקף הבא מופיעים
 מצבים שונים.
 השתמשו במילה
 רנדומלית לתאר את
 פתרון לבעיה
 היפותטית.

Activities

Activity 1: Random Words

Use the random word provided to generate unusual ideas for the situation.

- Random word: tire Situation: studying for an exam
- Random word: stove Situation: planting a garden
- Random word: pillow Situation: debugging a computer
- Random word: shampoo Situation: planning for retirement
- Random word: necklace Situation: preventing an asteroid from hitting the Earth

פנצ'ר

מצב: שתילת שתילים בגינה

כרית

מצב: איתור באגים במחשב

שמפו

מצב: תכנון פרישה

מחרוזת

מצב: למנוע מאסטרואיד

לפגוע בכדור"א

תרגיל להגברת חשיבה מסתעפת:

נגיד ש....

נסו לחבר חמישה
משפטים או יותר
המתחילים ב"נגיד
ש...". למשל
"נגיד שלאנשים היו
כנפיים...". אמירה זו
מגרה את המחשבה.
בחרו משפט אחד ופתחו
את הרעיון שבו הלאה.

Activity 2: PO Statements

Use PO to provoke your childlike ability to pretend. For example, "PO people can fly." You could think of PO as a part of the word "supPOse," as in "Suppose things were different." Try creating five or more statements starting with PO. Choose one and expand on what new insights or ideas you get from that provocative statement.

נגיד שהקורס שלי היה מקיים

בחוף הים, אז...

נגיד שהקורס שלי היה

מתקיים בתיאטרון, אז...

מודל להגברת חשיבה יצירתית

הגברת חשיבה יצירתית

Ruth Noller, a founding faculty member at Buffalo State

פיתחה נוסחה מתמטית
מידת היצירתיות היא פונקציה של
שילוב הגורמים הבאים:
גישה (mindset)
ידע+דמיון+הערכה

-
-
-
-

מה הם הגורמים הקובעים את מידת היצירתיות שלנו? (על פי המודל המתמטי של רות נולר)

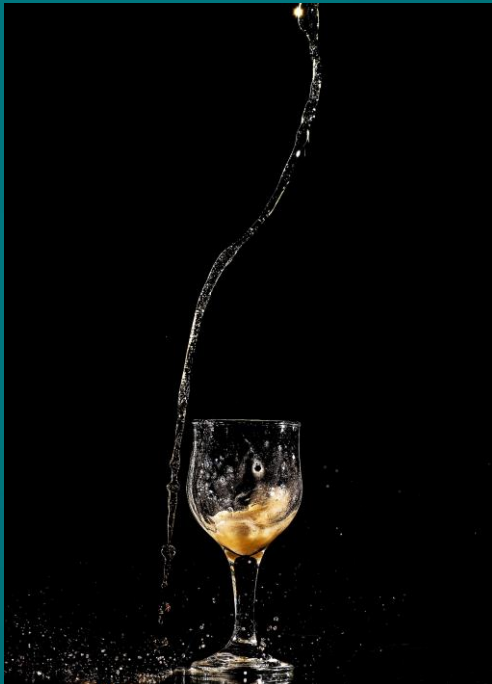

מצב תודעה מכוון
(mindset)

הכוונה לחשיבה מתסעפת

דחיית ביקורת

1

הכוונה לחשיבה מתסעפת

דחיית ביקורת

1

לשאוף לכמות

2

הכוונה לחשיבה מתסעפת

© Stockbyte/Thinkstock.

You can stimulate ideas simply by looking at pictures in a magazine.

הכוונה לחשיבה מתסעפת

דחיית ביקורת

1

לשאוף לכמות

2

יצירת קשרים

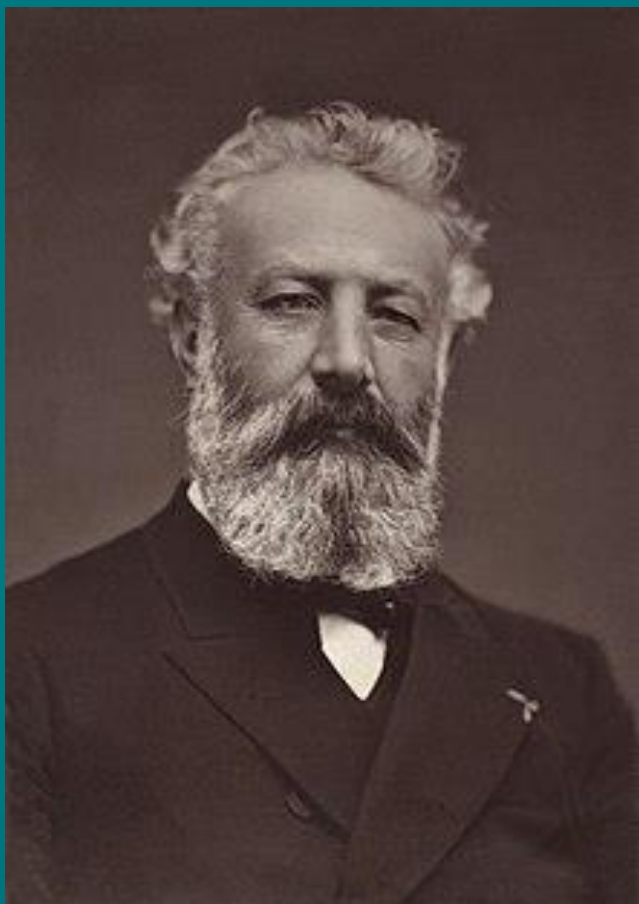
3

לשאוף לחדשנות

4

Alex Osborn: "Its easier to tame down a wild idea than it is to invigorate a weak idea"

הכוונה לחשיבה מתסעפת

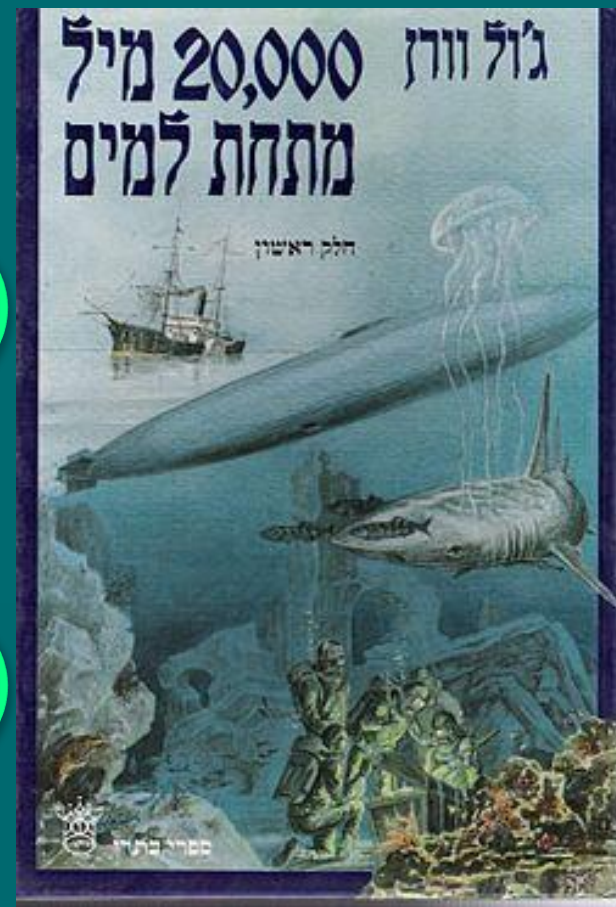

1 דחיית ביקורת

2 לשאוף לכמות

3 יצירת קשרים

4 לשאוף לחדשנות

תרגיל

חלק א: בחרו אחד מהבאים וצרו 30 רעיונות לפני הפעלת שיפוטיות

- רעיון לנושא של מסיבה
- להמציא תחביב חדש
- שיפור מוצר שתבחרו
- עסק חדשני

• חלק ב: חפשו גירויים על ידי חיפוש "בחוץ" והוסיפו עוד רעיונות חדשים וחדשניים על ידי שילוב שינוי ואדפטציה של הגירוי

• חלק ג: הפעילו ביקורת והערכה וצמצמו את הרשימה לרעיונות שהם באמת חדשניים ושעשויים לעבוד.

ייעוץ, הדרכה ותמיכה

רוצים עזרה?

בכל שאלה, תהייה והתלבטות אנחנו כאן,

צוות מרכז להוראה ולמידה

דוא"ל: T.L.Center@beitberl.ac.il

המכללה האקדמית בית ברל
الكلية الأكاديمية بيت بيرل
Beit Berl College

מרכז הוראה ולמידה

מרצים, הצטרפו לקבוצות ה-Whatsapp שלנו: המרכז להוראה ולמידה

קהילה לומדת - בית ברל
קבוצה דינמית המיועדת לשיח פתוח בין מרצי המכללה בנושא הוראה באקדמיה.

המרכז להוראה ולמידה
רשימת תפוצה למשלוח הודעות חיוניות, ללא אפשרות להשיב עליהן, עבור עדכונים ופרסומים שוטפים של המרכז להוראה ולמידה.

הקלק להצטרפות

* הקבוצות מיועדות למרצים.

המכללה האקדמית בית ברל
الكلية الأكاديمية بيت بيرل
Beit Berl College

מרכז הוראה ולמידה